

12.9.2025

HARJAVALTA

Torttila

Akkumateriaalien kierrätyslaitos arkeologinen inventointi 2025

Tilaaaja:
Sitowise

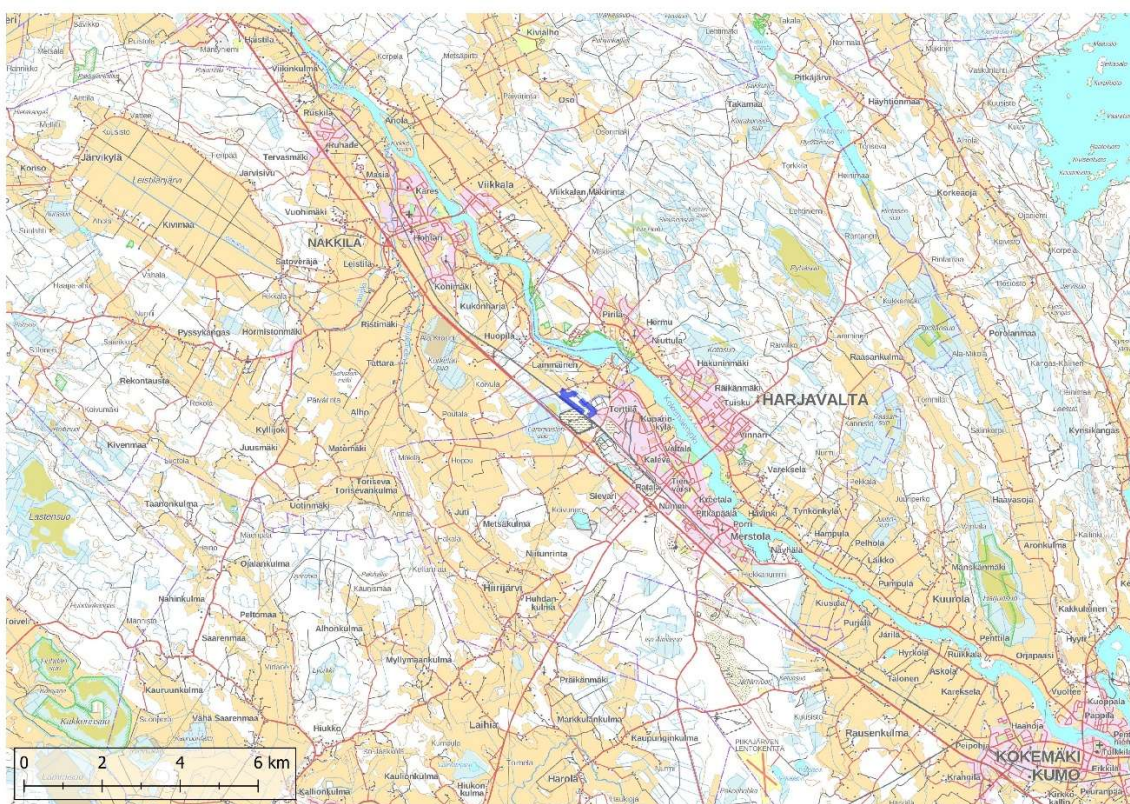
Toteuttaja:
Heilu Oy

HARJAVALTA Torttila

Akkumateriaalien kierrätyslaitos, arkeologinen inventointi 2025

Tiivistelmä

Heilu Oy toteutti arkeologisen inventoinnin Harjavallan Torttilassa, jonne ollaan suunnittelemassa akkumateriaalien kierrätyslaitosta. Hankealueelta ei tunnettu entuudestaan arkeologisia kohteita, eikä sellaisia havaittu myöskään inventoinnin yhteydessä.

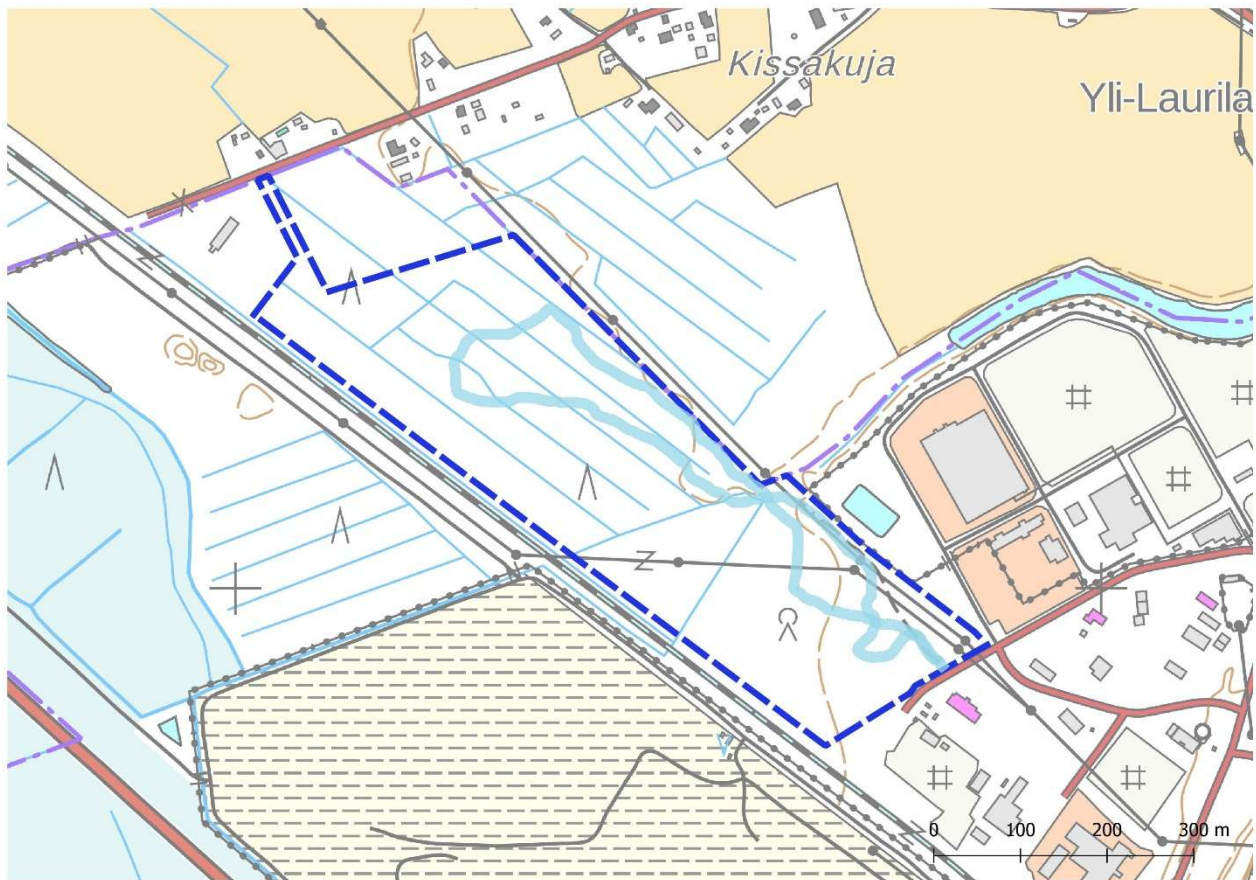
Kartta 1. Lähestymiskartta. Hankealue sijoittuu Harjavallan keskustan länsipuolelle, sinisellä rajatulle alueelle.

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Tiina Vasko ja FM Teemu Tiainen
Kenttätöaika:	8.8.2025
Tutkimusten rahoittaja:	Sitowise
Alueen aikaisemmat tutkimukset:	Hannu Takala inventointi 2022

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Arkeologinen inventointi	3
3. Yhteenveto	9
Lähteet.....	9

Kartta 2. Hankealueen rajaus on merkitty sinisellä katkoviivalla. Maastossa kuljettu reitti on merkitty haalean sinisellä viivalla.

Kansikuva: Metsää hankealueen kaakkoisosassa. Puiden takana kulkee rautatie. Lounaaseen.

Taustakartat Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelusta (WMTS) 07 ja 09/2025, ellei toisin mainita. Käytetty koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Maanmittauslaitoksen 5 p aineiston käyttölisenssi: MML 0069687913/05 00 00/2025.

1. Johdanto

Fortum Battery Recycling Oy on suunnittelemassa akkumateriaalien kierrätyslaitosta Harjavallan kaupungin pohjoisosaan Torttilaan. Suunnittelun tueksi liittyvän arkeologisen inventoinnin toteutti Heilu Oy / FM Tiina Vasko ja FM Teemu Tiainen elo-syyskuussa 2025. Vasko vastasi inventoinnin maastotöistä ja raportoinnista ja Tiainen työn valmistelusta ja raportin viimeistelystä. Hankealueella suoritettun arkeologisen inventoinnin tarkoituksena oli selvittää, onko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä.

Kuva 1. Koillispuolella on suuri BASFin teollisuusrakennus. Lounaasta.

2. Arkeologinen inventointi

Suunnittelualue sijaitsee Harjavallassa, Harjavallan kaupungin ja Nakkilan kunnan rajalla, Harjavallan keskustasta noin 3,5 km luoteeseen. Sen pinta-ala on noin 20 hehtaaria. Alue on Tampere–Pori-rautatien ja teollisuusalueen välissä oleva rakentamaton talousmetsäalue. Suunnittelualueen lähistöllä on suurteollisuutta, metsää, peltoa ja Nakkilan kunnan puolella Kissakujan varrella omakotitaloja. Alueen poikki kulki aiemmin Nakkilan ja Harjavallan välinen raja.

Inventoinnin valmistelutöiden aluksi selvitettiin alueella ja sen läheisyydessä tehdyt arkeologiset tutkimukset. Aineistoja haettiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Alueelliselta vastuumuseolta (Satakunnan Museo) tiedusteltiin mahdolliset uudet irtolöydöt tai muut yleisöilmoitukset. Tällaisia ei museon mukaan ollut tiedossa. Esitöiden aikana käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto (5p) sekä rinnevarjoste arkeologisesti mielenkiintoisten maastonmuotojen havaitsemiseksi.

Alueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita eikä irtolöytöjä. Lähimmät arkeologiset löydöt tunnetaan alueen koillispuolelta, vajaan kilometrin päästä Kokemäenjoen varren liepeiltä. Inventoinnin valmistelutöiden aikana alueen muinaisjäännöspotentiaalia arvioitiin historiallisista kartoista ja muinaisjäännösrekisteristä saatujen tietojen perusteella. Kartta-aineistoa oli saatavilla 1700-luvun isojakokartoista 1900-luvun painettuihin karttoihin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen arkistoista. Lisäksi 1900-luvun peruskarttalehti ladattiin Maanmittauslaitoksen Vanhat-kartat-sivustolta. Alueen muinaisjäännöspotentiaali arvioitiin esitöissä hyvin pieneksi.

Kuva 2. Suunnittelualan kaakkoisosan aukio. Idästä.

Maastotöiden aikana alueella tehtiin silmämääräistä havainnointia ja muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaaliselta vaikuttaviin maastonkohtiin oli valmius tehdä lapionpistoja.

Havainnot dokumentoitiin digitaalivalokuvin ja muistiinpanoin. Havaintojen sijainnit tallennettiin käsiGPS-paikanninta (Garmin GPSmap 62) käyttäen.

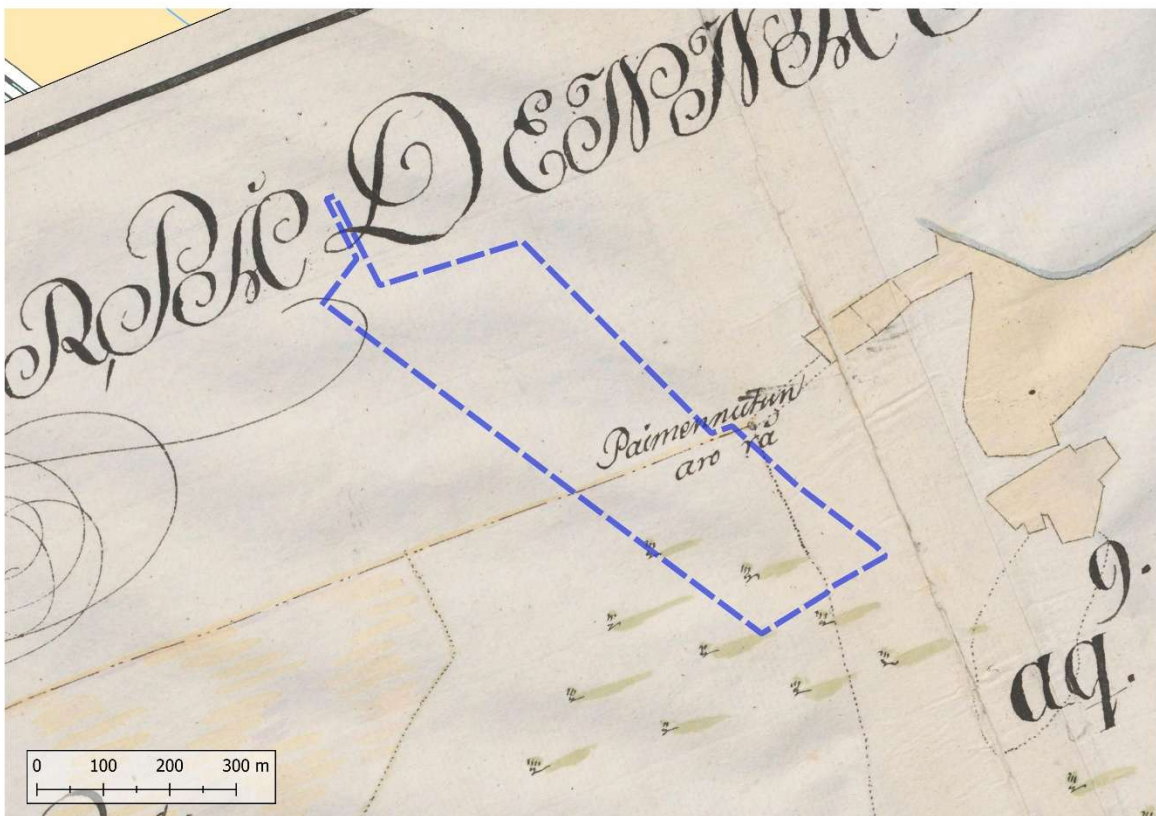
Alueella on talousmetsää, lähinnä sekapuuta kasvava kuivatettu suo ja luoteisosassa vanhoja suonkuivatusoja. Voimalinja kulkee alueen koillisrajaa pitkin. Tarkastus alueella varmisti jo aiemmin todetun olemattoman muinaisjäännöspotentiaalin. Alueelta ei havaittu mitään arkeologisesti kiinnostavaa.

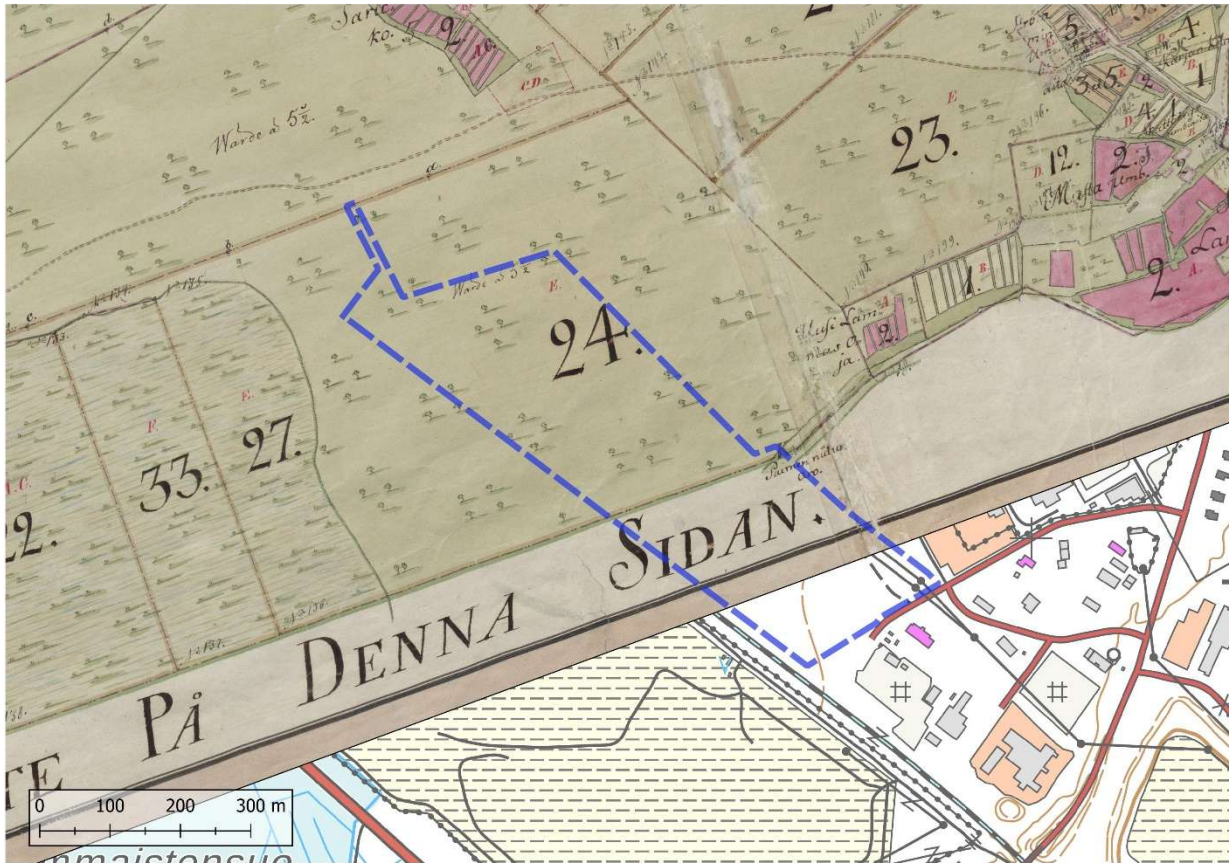
Kuva 3. Suunnittelualueen luoteisosassa oleva suonkuivatusoja. Etelästä.

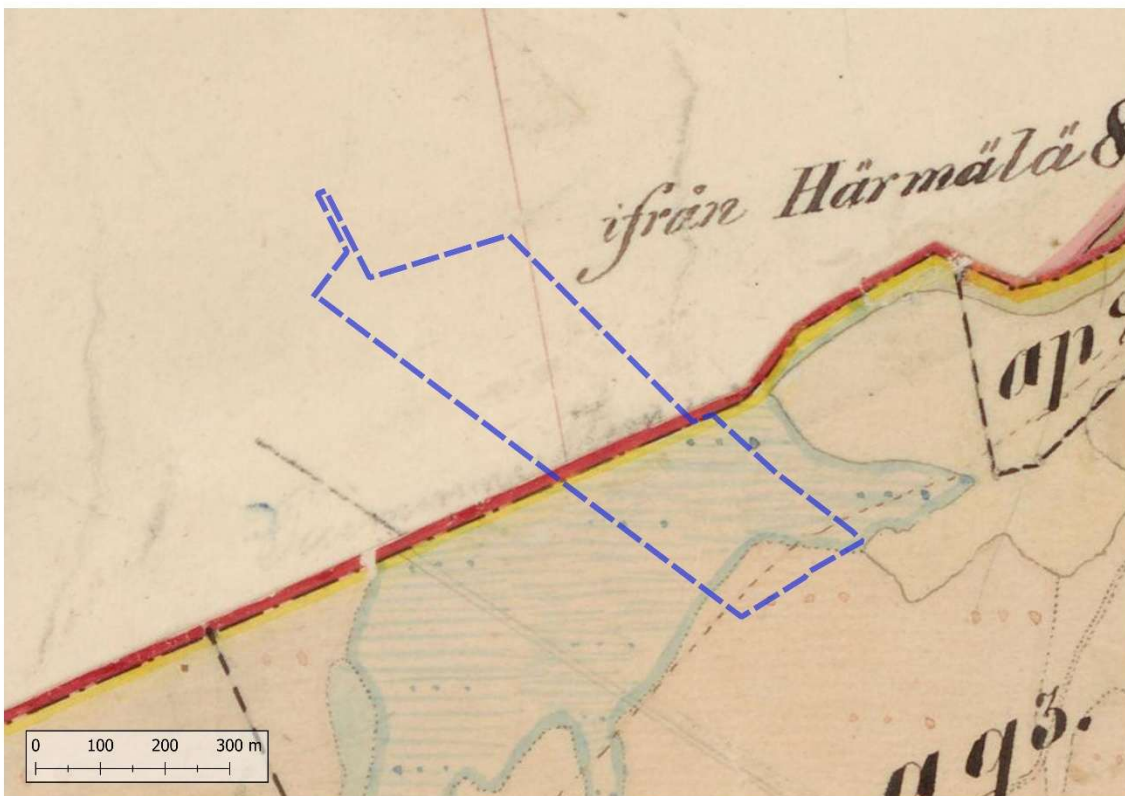
Kartta 3. Hankealue Maanmittauslaitoksen rinnevarjosteessa.

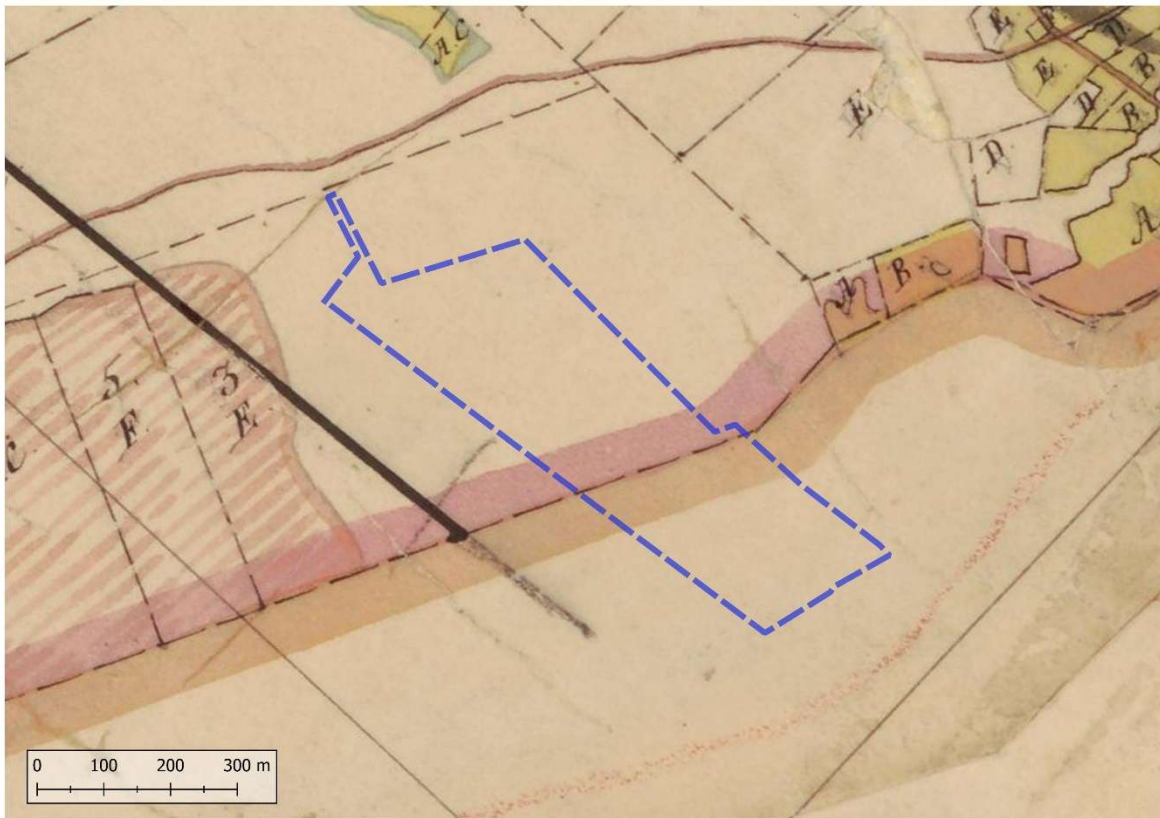
Kartta 4. Alueen eteläosa vuoden 1778 isojakokartalla (Kokemäki Aakula).

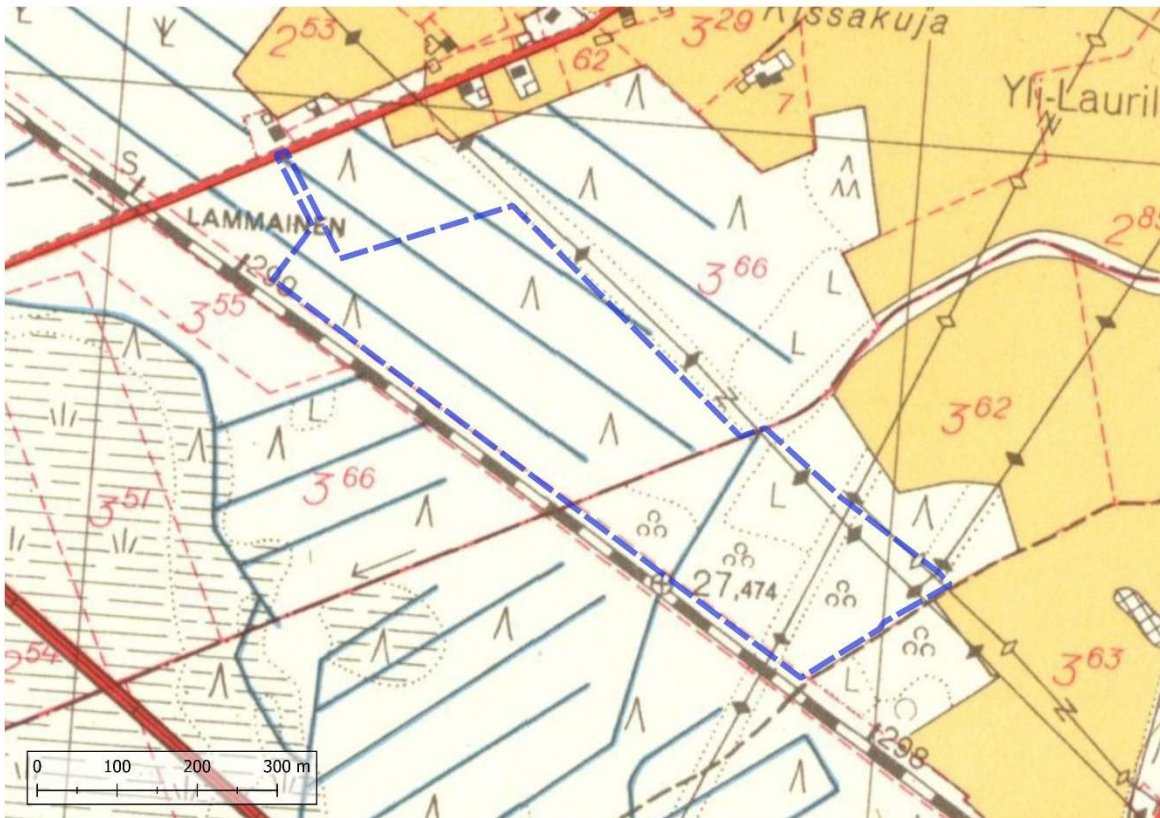
Kartta 5. Alueen pohjoisosa vuoden 1785 isojakokartalla (Nakkila Lammainen).

Kartta 6. Alueen eteläosa vuoden 1847 pitäjänkartalla (Kokemäki).

Kartta 7. Alueen pohjoisosa vuoden 1854 pitäjänkartalla (Nakkila).

Kartta 8. Alue vuoden 1962 peruskartalla.

3. Yhteenveto

Heilu Oy toteutti Harjavalan Torttilaan suunnitellun akkumateriaalien kierrätyslaitoksen hankealueen arkeologisen inventoinnin loppukesällä 2025. Alueelta ei tunnettu entuudestaan arkeologisia kohteita, eikä sellaisia löytynyt myöskään nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä.

Tiina Vasko ja Teemu Tiainen

12.9.2025

Heilu Oy

Lähteet

Tutkimusraportit:

- Takala, Hannu 2022. Harjavalta. Yleiskaava- ja asemakaava-alueiden sekä YVA-alueen arkeologinen inventointi. Maanala Oy.

Digitaaliset:

- Kulttuuriympäristön palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/>

Kartat:

Kansallisarkisto: (<https://astia.narc.fi/uusiastia/>)

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma):
 - o Ia.* Pitäjänkartasto 1854. 1143 04 Ia.* -/- - Nakkila (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 4.8.2025.
 - o Ia.* Pitäjänkartasto 1847. 1143 07+04 Ia.* -/- - Kokemäki (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 4.8.2025.
- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto:
 - o MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. A TURUN JA PORIN LÄÄNI. Kokemäki. A41:1/1-27 Aakula (1778-1778). Tiedosto 6. Kansallisarkisto. Viitattu 4.8.2025.
 - o MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. A TURUN JA PORIN LÄÄNI. Nakkila. A71:6/14-17 Lammainen; Isojako metsämailla (1785-1785). Tiedosto 2. Kansallisarkisto. Viitattu 4.8.2025.

Vanhat painetut kartat: (<https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)

- 1143 04 Nakkila, v. 1962